

LAPIN MATKAILUKLUSTERIN KOKOUS

Aika: 24.4.2018 klo 12-15

Paikka: Saamelaisalueen koulutuskeskus, Lassinkota, Inari ja etäyhteys

Läsnä: Veli-Matti Hattula, pj, Satu Gahmberg, Tarja Manninen, Teija Mikkola, Anu Summanen, Marjo Harjula, Satu Luiro, Kati Vesalainen, Nina Forsell, Jussi Pietikäinen, Niina Alapuranen, Joanna Karinen, Eija Raasakka, Marjut Luttunen, Nina-Maria Möykkynen, Sirpa Leinonen, Terhi Hook, Maritta Mäenpää
Tytteli Karvonen-Juntunen

1. Team Finland palvelut yritysten kansainvälistymisen tukena, Tytteli Karvonen-Juntura, Team Finland koordinaattori

Lapin Team Finland koordinaattori auttaa yrityksiä kansainvälistymisen kysymyksissä. Tavoitteena koota yhteen kaikki kv-palveluihin liittyvät asiat. Suomessa on 18 alueverkostoa, joissa oma koordinaattori. Maailmalla toimii 80 alueellista tiimiä, jotka voivat olla edistämässä yritysten kansainvälistymistä, mutta ne myös etsivät investoijia/investointihalukkaita maailmalta.

Team.finland.fi sivustolta löytyy lisätietoa.

Lapin vienti 4,2 mrd Euroa + 1 mrd matkailussa (=Lapin yritykset kansainvälisiä)
Painopiste Lapissa on matkailuun liittyvässä kehittämisessä.

Lapin Matkailuelinkeinon Liitto järjestää tilaisuuden matkailuyrittäjän varautumisesta **matkapaketti- ja tietosuojalakiin** yhteistyössä Lapin Kauppakamarin, Lapin Matkailuelinkeinon Liiton ja Visit Rovaniemen toimesta **to 24.5.2018 klo 12-16**

2. Keskustelua Lapin Matkailun kestävästä kehityksestä, alustajana Tarja Manninen Inari-Saariselkä OY:n markkinointijohtaja

Matkailijoiden kasvuluvut ovat nousussa Inari-Saariselkä alueella. Vuonna 2016 kv-asiakkaiden määrä ylitti kotimaiset matkailijayöpymiset Saariselällä. Ivalo-Inari kv 112026 ja kotimaiset 48940 (vähentynyt vuodesta 16) Inari-Saariselkä matkailu tekee yhteistyötä norjalaisten kanssa. Kasvavana trendinä matkailijoiden levittäytyminen ja halu nähdä laajemmin aluetta lyhyessä ajassa. Viime jouluna tuli 120 charteria, ja lisäksi yksityiskoneita. Alueella 541 000 rekisteröityä yöpymistä. Inari-Saariselkä alueen vetovoimatekijöitä ovat luonto sekä saamelais- ja muukin kulttuuri.

Kestävän kehityksen näkökulmasta

Haasteet:

- Mistä työntekijöitä? Tehty tarinoita alueelle muuttaneista työntekijöistä rekryn tueksi
- Tuleeko massaturismista ongelmaa alueelle?
- Pohjoinen on haavoittuva ympäristö sosiaalisesti, ekologisesti ja kulttuurisesti vrt. Islanti

Hallitsematon matkailun kasvu tuo ongelmia

- Paikalliset muuttavat pois vrt. Venetsia 50% muuttanut pois alueelta
- Nostaa asuntojen ja palvelujen hintoja

Saamelaisalueen koulutuskeskus
Sámi oahpahušguovddáš
Säämi máttááttáskuávdáš
Sää'mvuud škoou'l'jemkõõskõs

- Palvelujen taso laskee
- Alueen eri palvelut ylikuormittuvat
- Luonnon ja historiallisten paikkojen tuhoutuminen
- Paikallisen kulttuurin ja perinteiden tuhoutuminen/kärsiminen

Matkailun hallittu kasvu

- Ympärivuotinen matkailun tukeminen
- Matkailijavirran hajauttaminen koko alueelle
- Hinnoittelu ja laatu
- Majoituskapasiteetti
- Rajoitetaan matkailijamääriä

Keskustelua/Kommentit:

Matkailijamäärien hajauttaminen:

- miten onnistutaan matkailijamäärien hajauttamisessa, ryhmiä helpompi, miten onnistuu yksilömatkailijoiden osalla
- liikkumisen hallinta keskeistä, joukkoliikenteen kehittäminen matkakohteista toiseen, vähentää esim. vuokra-autoilua
- Ylläkseltä ei voi hajautua kyliin, kun ei ole joukkoliikennettä
- Matkailuvirtoja voi ja pitää voida ohjailla – tarvitaan tueksi viestintää, tiedotuskampanjoigta

Airbnb:

- Suomessa ei ole virallisesti otettu kantaa sääntelyyn
- tiedotusvälineissä kannanottoja, mutta ministeriössä ei ole kannanottoja asiaan
- maailmalla esimerkkejä keinoista puuttua esim. asuntoja ei saa vuokrata alle 3 kk: n ajaksi, paikallisesti sovittu tietyt alueet, joissa voi harjoittaa airbnb-toimintaa, isännän tulee olla paikalla vuokrattavassa huoneistossa tai toiminta on voitu kieltää kokonaan
- mutta Airbnb on myös mahdollisuus, jos kartoitetaan tyhjiillään olevat asuntoja "syryjäkylillä" ja ne otetaan matkailun käyttöön

Lapin matkailustrategian päivitys

- alkaa syksyllä, rekrytointi parhaillaan käynnissä
- kestävä kehitys olisi hyvä olla mukana,
- infra – kysymykset pohdittava
- pitäisikö olla kansallinen matkailun kestävä kehityksen strategia
- kestävä kehityksen ohjelma, jossa seurataan vakiasukkaiden ja matkailijoiden mielipiteitä - mikä on liikaa kussakin matkakohteessa, haitat, hyödyt jne

Matkailuvero ? Kestävän matkailun maksu?

- jos ideaa viedään eteenpäin, ei voi edetä maksu edellä
- Ei pidä tehdä julistukseksi vaan markkinoida positiivisesti
- toteutus esim. Hotellimajoituksen yhteydessä kuten Brysselissä majoitukseen lisäksi 8 %
- Yleinen asia maailmalla
- Sloveniassa kerätään valtion toimenpiteenä
- Olisiko lainsäädännöllinen asia- silloin sallittua
- Ei tarvitse olla suuri
- Tulo pitää kohdistetaan matkailutoimenpiteisiin
- Erityisesti kun ulkomaisten matkailijoiden määrä lisääntyy

- Nykyisellä lainsäädännöllä ei voi tehdä, eli vaatii lakimuutoksia
- verolla tai maksulla rahoitettaisiin esim. joukkoliikennettä
- verolla voisi olla myös vastine esim. julkisessa liikenteessä kulkuoikeus

Valtakunnallinen matkailun kestävä kehityksen strategia

- ehdottomasti tarvitaan!!
- määriteltävä toimenpiteet, mitä tehdään, miten tehdään
- tarvitaan muiden toimialojen kanssa yhteistyötä
- liikenne, ympärivuotisuus, infra
- pohdittava halutaanko matkailutulojen kasvua vai matkailijamäärien kasvua
- Kestävässä matkailussa huomioitava kokonaisuus ”puhtaiden” matkailupalveluiden lisäksi
- kaikki palvelut, ei vain liikenneinfra
- taukopaikat, yleiset käymälät
- wellnes-palvelut yms.
- Alueen kulttuurinen kestävyys on tärkeä olla mukana
- Pelkosenniellä meneillään kestävä kehityksen esiselvityshanke

Kestävä kehitys Kittilässä - ensi talvi näyttää matkailijamäärien osalta hyvältä

- on asunto-, koulu-, päiväkotiongelmia - ei saisi olla esteenä matkailun kehittymiselle

3. Alueiden matkailukuulumiset ja tulevaisuuden näkymät

Tarja Manninen Saariselkä- Inari Matkailu OY

- n. 10 %:n kasvu v. 2017
- Investointeja: Inariin, Nanguniemeen, Kaunispään rinteelle
- Peruskorjauksia: Saariselän hotelleissa
- Investoinnit jatkuu... tulossa uusi hotelli ja pienempiä kohteita Saariselälle, Inarissa suunnitelmia lisää
- Kesä 18: yleisesti ottaen kesämatkailu on ollut 4-tien (E75) ansiosta vilkasta kohteena Nordkap eli vilkkautta lisää Norjan läheisyys. Heinäkuu yhtä vilkas kuin maaliskuu.
- Nightless night valokuvaustapahtuma jatkuu kesällä ja kasvaa koko ajan. Tapahtuma tuo nuoria valokuvaajia Saariselälle ja saadaan hyvää kuvamateriaalia. Tapahtumassa yritykset mukana, koordinoijana ISM.

Maritta Mäenpää, Saamelaisalueen koulutuskeskus

- SAKK:ssa syksyllä 2018 alkavasta matkailualan perustutkintokoulutuksesta voi valmistua matkailupalvelujen tuottajaksi, matka-asiantuntijaksi tai vastaanottovirkailijaksi
- Myös luonto-ohjaajat, merkonomit, kokit ja tarjoilijat sekä eräoppaat työllistyvät pääosin matkailussa
- Uudistunut ammatillinen koulutus muutti myös termejä, enää ei ole työssäoppimista vaan nyt käytetään nimitystä työpaikalla tapahtuva koulutus.
- Matkailualan koulutuksen kiinnostavuus nuorten keskuudessa pitäisi saada kasvuun – yhteisiä keinoja pohdittava yhdessä elinkeinon kanssa

Teija Mikkola Meri-Lapin Matkailuyhtiö

- Kasvua talvella 17-18
- Investointeja - Kemiin tulossa uusi hotelli, Torniossa Mustaparta laajenee
- Tuotteistamista: Kemin edustalle tulossa alus, joka pystyy liikkumaan kaikilla keleillä,
- kesä 18 uutuu, ensimmäiset kolme risteilyalusta tekee matkoja
- Ympärivuotisuus kasvaa
- Ruotsi tärkeä yhteistyössä, tehdään yhteistyötä Haaparannan kanssa mm. Kukkolankoski investoi/laajentaa 1,5 MEurolla
- Kesä ollut aina hyvin vilkas (ruotsalaiset ja norjalaiset) - palvelut pelaa ympäri vuoden
- Tulossa ympärivuotinen lumilinna, se avataan talvelle 18-19
- Tulevaisuus: logistiikka- hankeaihio olemassa, liikenteen solmukohta (lennot, rautatiet), positiiivistä näkymää matkailun kehityksessä, kehitteillä.teollisuusmatkailu ja lisäksi tavoitteena meriväylän syventäminen Kemiin

Anu Summanen Pyhä-Luosto Matkailu

- Kasvun vuosi 2017, 15 % lis.rekisteröidyt yöpymiset,
- Kesän kasvuun uskotaan, vaikka Luosto Classic jäi pois
- Ruskalle pitää löytää uutta asiakaskuntaa
- Tuleva talvi: majoituskapasiteetti kasvaa ainakin 170 paikalla ja hiihtolomakauden 19 mennessä sama kasvu
- Pyhä-Luoston palvelut monipuolistuneet
- Alueella työvoimapolua ja pienet yritykset arkoja palkkaamaan lisähenkilöstöä eivätkä siten panostaa markkinointiin
- Saavutettavuus, liikenneyhteydet pullonkauloina... toivotaan kehittymistä

Marjo Harjula, Sodankylä

- 2017 38,1 % rekisteröityjä yöpymisiä lisää
- kasvun moottoreina Kakslauttanen, Kierinki, Muotkan maja, myös kirkonkylällä matkailu lisääntynyt
- Visit Sompio, Tankavaara

Satu Luiro, Lapin liitto

- 9% kaikki kasvu matkailussa
- Kv asiakkaat lisääntyneet 22% :lla
- Investoinnit: 2016-17 (18) arvo n. 200 Milj.Euroa (varovainen arvio kahden vuoden ajalla), Lapin Kauppakamari arvioi tulevien investointien arvon vuoteen 2025 mennessä yli 2,5 mrd euroon
- Suhdanekatsaus tulossa Vapun jälkeen
 - nähtävissä liikevaihdon kasvua, mutta henkilöstömäärä ei kasva jopa pienenee, syy ?? Vuokrafimojen käyttö?
- Lapin matkailustrategian päivitys syksyllä käyntiin

Johanna Koivumaa, Kolari /Ylläksen Matkailuyhdistys ry

- Ulkomaisten matkailijamäärien kasvu 31%, kokonaiskasvu yhteensä 14%
- Investoinnit laahaa jäljessä, vurityksiä olemassa esim. Hotellihanke
- Ylläksellä sesonkiluonne - tärkeä kehittää liikkumismahdollisuuksia, julkista liikennettä ei ole, poikittaisliikenne puuttuu, Roi-Ylläs, mahdoton, Kittilä-Ylläs, mahdoton
- Kylämatkailu hyvin pientä, mutta toivotaan kasvua
- Kesä. Tapahtumapainotteista - urheilu, kulttuuri, Jounin kauppa (vetovoima?), väylä (Tornio-Muoniojoki eli kalastusmatkailu).
- Leader-päivät
 - Levillä 170 henkilöä viime viikolla seminaarissa
 - Ministeriön päättäjät olivat vaikuttaneet Lapin matkailusta ja kehittämisestä
 - Hyvää palautetta - matkailun kehittämistyö hyvin organisoitua

Jussi Pietikäinen Harriniva

- Saatu jatkettua talvikautta - joulukuu ja huhtikuu
- Pyritään saamaan chartereita koko kaudelle
- Nyt jo ensi talvi näyttää hyvältä
- Kunnostusta vanhoihin tiloihin- pystytään parantamaan palvelua
- Tietosuojalaki ja valmismatkalaki tuovat muutoksia ja haasteita
- Askarruttaa puunjalostusteollisuuden laajeneminen Lapissa, jos puut parturoidaan – pitäisi turvata matkailulle omat alueet ja rajata tietyt alueet metsäteollisuuden käytettäväksi

Nina Forssell Lapin matkailuelinkeinoliitto

- Odotetaan rahoituspäätöstä uudelle Visit Europe II hankkeelle, jossa olisi mukana Suomi, Ruotsi, Norja 120 yritystä, joista Suomesta 40 yritystä
- Teema:
 - Hiljaisten aikojen kehittäminen - mitkä kullekin yritykselle/maalle
 - Markkinointi
 - Saavutettavuus
 - Verkostoituminen
 - Osaamisen kehittäminen
 - Kestävä kehitys mukana - ympäri vuotinen ja matkailijoiden jakautuminen alueellisesti
- Matkailuparlamentti 20-21.9.18 Levillä, teemana Arktisen matkailun uudet haasteet
- Sisäinen liikenne, saavutettavuus - kehitetty hankekokonaisuutta (Sitra, business Finland..) - tavoitteena paremmat yhteydet Lappiin
- 24.5. Maksuton koulutus lakiuudistuksista (valmismatkalaki yms.)

Marjut Luttunen, ELY, TE-toimisto

- Työvoimapula ei saisi olla este matkailun kehittymiselle
- Miten saadaan alalle innostumaan nuoria?

- Matkailukauden pidennys helpottanee alalle hakeutumista
- Kokkien, tarjoilijoiden ja puhtaanapidon koulutuksia järjestä Lappia ja Redu

Eija Raasakka, MTI

- Pyritään vaikuttamaan EU:n seuraavan rakennerahastokauden rahoitukseen vuodesta 2021 alkaen
- Pyritään siihen, että matkailu huomioidaan avattavissa rahoituksessa (3. tärkein tulonlähde Euroopassa)
- Erityisolosuhteet Lapissa esitelty myös EU:n edustajille

Veli-Matti Hettula, Kittilän kunta

- Lapin reiteistä tilaisuus 26.4. Levillä, etänä voi myös olla mukana <http://www.kideve.fi/blog/uutiset/puhutaan-lapin-reiteista-to-26-4-2018/>
- Kukin alue esittelee, miten reitit hoidettu... jne
- Ensimmäinen kerta, kun tilaisuus järjestetään
- Kelkkareitit
- Lihasvoimin tehtävät reitit

4. Klusterin internetsivun sisällön tarkistus Luotsissa, Niina Alapuranen, Aluekehityshankkeet, Lapin Yliopisto, ennakointivastaava

Lapin luotsi sivusto

- Sisältää kaikkien klustereiden sivut
- Matkailuklusterin sivuston tiedot vanhentuneet
- Sivuston päivityksen hoitavat puheenjohtaja Veli-Matti Hettula, Niina Forsell, Satu Luiro ja varapuheenjohtaja
- Päivityksen dead line 15.5.18

5. Seuraava kokous

Puheenjohtaja toi esiin, että elintarvike- ja luonnontuote-ala haluaa pitää yhteisen kokouksen matkailuklusterin kanssa. Kokouspäivä rakentuu siten, että yhteiskokous on ½ päivää ja matkailuklusterin oma kokous ½ päivää.

Kokouspäiväksi sovittiin 30.8.18. Kokoukset pidetään, Ylläksellä

Kokouksen pääaiheet ovat:

- Alan houkuttelevuus koulutuksen näkökulmasta, alustajaksi Satu Gahmberg, Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta yhdessä MTI:n Eija Raasakan kanssa
- Lentoliikenne - kesän saavutettavuus, lentoyhtiöt pitäisi saada yhteistyöhön, alustajiksi pyydetään Kristiina Kukkohovi, Johan Juujärvi - 15 min + 15 min .Alustus teemalla kesä ja halpalentoyhtiöt.
- Alueiden business caset, Rauno Kurtti

Satu Luiro ja Veli-Matti huolehtivat alustajat.

6. Puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten valinta/muutokset

Kokouksen puheenjohtajuus säilyy Veli-Matilla.

Saamelaisalueen koulutuskeskus
Sámi oahpahušguovddáš
Säämi máttááttâskuávdáš
Sää'mvuud' škoou'l'jemkõõskõs

Varapuheenjohtaja Jukka Auranen siirtynyt muihin tehtäviin, pyydetään ehdotuksia uudeksi varapuheenjohtajaksi. Valitaan seuraavassa kokouksessa.

Kaikki kutsutut eivät ehdi kokouksiin. Puheenjohtaja varmistaa poissolevien halukkuuden jatkaa työskentelyä klusterissa ja jos paikkoja vapautuu, tilalle otetaan uusia jäseniä.

Muistion laati
Maritta Mäenpää